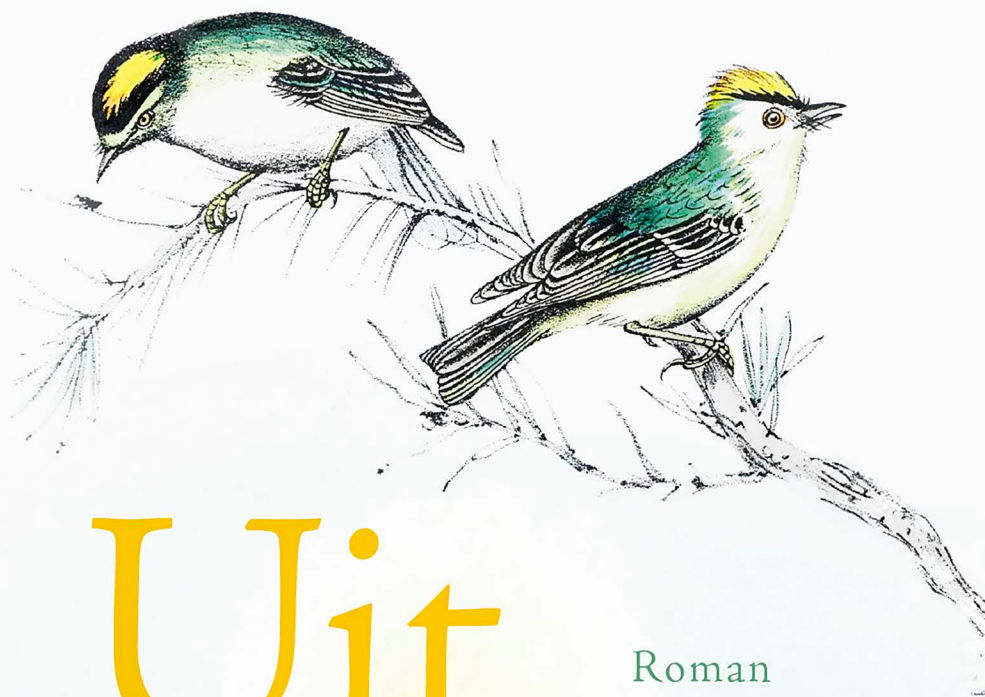

GEBASEERD OP EEN WAARGEBEURD VERHAAL

Rita Spijker

Uit Roman liefde

INKIJKEXEMPLAAR

Uit liefde

Rita Spijker

Uit liefde

Roman

INKIJKEXEMPLAAR

BIJNA NOOIT

Bijna nooit zie je een vogel in de lucht
zich bedenken, zwenken, terug.

Judith Herzberg

Uit: *111 Hopla's*

1

RAADSELACHTIG HOE DE DINGEN ZICH VOORTDUREND voor me verborgen weten te houden.

Ruisend glijdt de berg beddengoed van de strijkplank op de grond. Met een nijldige uithaal schuif ik de hoop met mijn voet opzij. Om achter de plastic kratten met schilderspullen en gereedschap te kunnen kijken moet ik ver vooroverbui- gen. Als ik me weer opricht, schampt de zijkant van mijn hoofd de harde hoek van een scheef neergezette doos in de stellingkast. Ineens prikken er tranen en daardoorheen schemert, verdekt opgesteld achter een emmer schoon- maakmiddelen, de zwarte draagtas. Nota bene pal naast de vijf-literfles ruitensproeiervloeistof die ik onlangs nog zonder succes heb gezocht. Hoe heb ik dat ding in vredesnaam over het hoofd kunnen zien? De gedachte dat dit de plek is waar ik Arthurs as bewaar, jaagt het bloed naar mijn wangen.

Welbeschouwd is een berging niet zo heel veel anders dan de kliko. Onzin natuurlijk, het gaat er vooral om dat de plek droog is. Een berging is een uitstekende plek. Veilig en uit het zicht. ‘Een verberging’, mompel ik.

Onlangs hoorde ik een verhaal over as die niet uitgestrooid had kunnen worden omdat het als één grote vochtige klont vastgekoekt in de bus bleek te zitten. Die as was dan wel van een hond geweest, maar toch.

Ik til de draagtas bij zijn hengsels omhoog. Hoewel ik me heb voorbereid op het gewicht, verrast dat me toch. In de keuken blaas ik het stof van de bovenkant, zet de tas op het aanrecht en blijf er even naar staan kijken. Nadat ik voldoende moed heb verzameld open ik de rits. Op het deksel van de koker ligt het zwarte stoffen etuitje. Het klittenband krijgt als ik het van elkaar trek. Ik pak het bleekroze crematie-steentje eruit. Het is meegebakken in de mensenoven ter identificatie. Van geboorte tot dood zijn we genummerd, uit angst verwisseld te worden. Maar wat maakt het uit bij een crematie? As is as.

Ik draai het steentje rond tussen mijn vingers; de grove, korrelige rand heeft het effect van een krassende nagel over een schoolbord. Huiverend steek ik het terug in het etuitje.

Op internet heb ik informatie gevonden over manieren om een askoker te openen; het gaat ongeveer als het openen van een verfblik. Voor de zekerheid bekijk ik een van de instructiefilmpjes nogmaals. Daarna kies ik uit de besteklade het mes met het breedste blad.

Voordat ik de opening ga verrichten til ik de bus uit de tas en zet hem behoedzaam op de keukenweegschaal: 4029

gram. Als je de verpakking wegdenkt is het zo'n vier kilo as. Veel zal het niet verschillen met zijn geboortegewicht, want mijn schoonmoeder vertelde iedere verjaardag over de uitzonderlijk zware baby die Arthur was geweest. Zijn geboortekaartje zal ik later opzoeken om het gewicht te kunnen vergelijken. Ik noteer het getal. Voor de zekerheid controleer ik opnieuw of de balkondeur en het luchtrooster goed gesloten zijn, mijn vochtige handpalmen droog ik met een schone theedoek.

Vaalbeige grashalmen sieren de pastelgele koker. Neutraal met toch een warme uitstraling, zal de ontwerper gedacht hebben. De decoratie prikkelt mijn fantasie. Ik stel me voor hoe bij het uitstrooien poederachtige as op een lentebries uiteenwaaiert om als een voile neer te komen op een veld wilde bloemen. Of als een ragfijn waas op een spiegelgladde vijver. En tot stof... jaja.

Resoluut zet ik mijn leesbril en mondkapje op. Mijn voeten plant ik stevig op de keukenvloer, ik stroop de mouwen van mijn vest op en duw mijn buik tegen de rand van het aanrecht. Het mes zit stevig in mijn vuist geklemd. Ik adem diep in. Het mondkapje bemoeilijkt dat, dus trek ik het terug tot onder mijn neus. Uitademen. Nu.

Soepel schuift het lemmet tussen deksel en rand. Voorzichtig wrikkend verplaats ik het mes telkens een stukje tot ik helemaal rond ben. Zweet kriebelt op mijn voorhoofd. Traag glijdt mijn bril omlaag over mijn neus. Met mijn duim duw ik hem omhoog. Dan wacht ik tot ik verder durf.

Uiteindelijk til ik het deksel omhoog. Daar ligt de as. Gruizig en lichter van kleur dan ik had verwacht. Een meng-

sel van grijze en witte tonen, van fijne en grove korrels en best wel grote stukjes. Tot stof zult gij wederkeren, klinkt het in mijn hoofd terwijl ik naar de asmassa staar. Een rilling trekt langs mijn ruggengraat. Ik doe een stapje terug. In mijn maagstreek slaat het zenuwbeest zijn klauwen uit. Het mes laat ik vallen en ik ruk het mondmasker af. Aan de andere kant van de gootsteen staat uit voorzorg een glas water klaar. Met kleine slokjes kalmeer ik het beest tot het zijn klauwen terugtrekt. Ik droog mijn voorhoofd en schud de spanning uit mijn handen. Voor de zekerheid schuif ik de bus iets verder naar achteren en wrijf met de theedoek over het aanrechtblad. Het beeld van een vochtige klont as ijlt na. Ik wrijf onnodig wild. Zie je wel, sus ik mezelf, ik ben gewoon iemand die aan het werk is in haar keuken. Een doodgewoon huiselijk tafereeltje. Genoeg. Ik haak het elastiek van het mondkapje weer achter mijn oren en open de besteklade om een volgend stuk gereedschap te kiezen. Het wordt een langstelige dessertlepel. Behoedzaam steek ik de lepel in de as. Heel rustig begin ik de as over te hevelen. Een voor een vul ik de negen potjes die ik vanochtend bij de drogist heb gekocht. Hoewel ik zorgvuldig te werk ga stuift het toch een beetje. Op een of andere manier gaat er van de as een gewijde stilte uit. Ik zou er wel even zachtjes doorheen willen woelen om de as tussen mijn vingertoppen te voelen. Arthur had van mijn aanraking gehouden. 'Zacht maar stevig.' Ik spits mijn oren. Het lijkt warempel of ik echt zijn stem hoorde. Nog eens: 'Ja. Precies goed... Ahjaa.'

Ik schud mijn hoofd om mijn oren te klaren. Belachelijke onzin, mijn nerveuze verbeelding neemt een loopje met me.

Eerlijk gezegd weet ik niet eens meer precies hoe zijn stem klonk. Afgezien van dat 'Ahjaa': dat herinner ik me wél. Als Arthur ergens van genoot liet hij dat op die manier merken.

Luider dan nodig begin ik terug te praten. 'Ik sluit je weer op, Art. Geen onverwachte fratsen meer alsjeblieft.' Met kracht draai ik de dekseltjes dicht en sluit de asbus extra stevig, alsof ik daarmee de stem terug in de bus dwing. De bus gaat niet meer terug naar de berging, want dat zou voelen alsof ik terugging naar het oude. Terwijl ik juist vóóruit wil.

Misschien kan hij voorlopig hier in de kamer staan, naast de bank. Door het grote raam waaiert zonlicht binnen dat vuil en stofpluizen genadeloos in het licht zet. De ramen hebben hoognodig een nawinterse wasbeurt nodig. Achter de bank huist een langpoter. Ik laat het beestje ongemoeid en schuif de asbus er dichter naartoe. Net als ik was Arthur ook niet bang voor spinnen. Ze kunnen elkaar een beetje gezelschap houden tot ik klaar ben met de potjes. Ik wil mijn asreis eindigen met het verstrooien van de overgebleven as, samen met Ruben. Hij mag een plek kiezen voor zijn vaders as.

Ik houd een potje achter en zet de overige acht achter de rij vogelboeken. Het boek over kraaiachtigen plaats ik ervoor. De raaf op de cover van het boek komt me voor als een poortwachter, met die enorme glanzende snavel in de aanslag. Ik houd van de olieachtige kleuren in het verendek, ze verrijken het zwart. Zwart is nooit alleen maar zwart. Net als smart.

Toen Arthur stierf waren we bijna zevenenveertig jaar samen.

Na de crematie had ik de asbus achter de opgevouwen lakens in de linnenkast op de slaapkamer van ons oude huis gezet. Toen ik hiernaartoe verhuisde kwam de bus in de berging terecht. Niet uit onverschilligheid of wraak maar omdat ik Arthur gewoon niet in mijn nieuwe slaapkamer wilde. Bij de verhuizing vroeg Ruben, toen drieënveertig en single na zijn scheiding van Irma: ‘Ma, wat wil je met pa?’ Als antwoord had ik de asbus uit zijn handen gerukt en die demonstratief in de hoek van de woonkamer gezet. Voordat ik die avond naar bed ging heb ik hem in de berging gezet. Zo’n asbus blijkt een onvoorzien nadeel van cremeren. Je zit ermee, je moet er iets mee. Het is een ding dat nog een plek moet krijgen. We hebben niet de gelegenheid gekregen – of genomen – daarover te praten. Voordat alle ellende begon had Arthur mij met enige regelmaat te kennen gegeven dat hij absoluut begraven wilde worden. Ik riep dan dat ik geen zin had om een graf te moeten verzorgen en dat ik het belachelijk vond dat mensen zelfs na hun dood nog ruimte in wilden nemen. Die gesprekken liepen altijd uit op een vage overeenkomst dat de nabestaande het maar moest beslissen. Ik voelde wel dat dat Arthur moeite kostte. Allebei dachten we dat het wel los zou lopen, dat er tijd genoeg zou zijn voor definitieve afspraken. Ook het kiezen van een plek voor zijn as heb ik op zijn beloop gelaten en voor me uit geschoven.

Maar nu heeft een besluit zich aangediend.

Afgelopen nacht had ik een uitzonderlijk heldere droom waarin ik op reis was. Om mijn schouder hing een groene, uitgezakte linnen tas. In die tas zaten kleine potjes. De potjes waren gevuld met as en genummerd van 1 tot en met 9. Met

een dikke viltstift waren de cijfers erop geschreven in het karakteristiek achteroverhellende handschrift van Arthur. Ik was ermee onderweg. Mijn opdracht was de as op belangrijke plekken te verstrooien. In de droom had de zon onbekommerd gul geschenen. De wandelschoenen die ik droeg waren stug en de rechterschoen kraakte irritant bij iedere stap die ik zette. Ik was me uiterst bewust van het gewicht van mijn opdracht. Ik was op pad om mijn leven met Arthur symbolisch af te sluiten. De zekerheid dat ik deze tocht moest ondernemen was onwrikbaar. Deze queeste zou me uiteindelijk verzoenen met de uiterst pijnlijke gebeurtenissen rondom Arthurs overlijden. De bestemming van de droomreis was glashelder: gemoedsrust.

In het schemerige licht dat vanochtend bij het wakker worden door de gordijnen was gevallen, herinnerde ik me de droom haarscherp. Ik stelde me voor dat ik zoiets in het echt zou doen. Dat ik Arthur uit zijn asbus zou bevrijden. Dat ik hierdoor mezélf van hem zou bevrijden. Dat het tijd wordt om los te komen van elkaar is overduidelijk. Familie en vriendinnen vinden dat ook. Met Ruben vermijd ik het onderwerp. Arthur is zijn vader en je mag een kind niet belasten met de sores van zijn ouders.

Opgewonden was ik mijn bed uit gestapt. Potjes had ik nodig. Kleine lege potjes en misschien ook een paar nieuwe wandelschoenen. Opzij, opzij, hier komt een vrouw met een missie, dacht ik en moest inwendig lachen om mijn kinderlijke enthousiasme. De gewoonte om hardop in het luchtledige mijn gedachten uit te spreken is lachwekkend maar het helpt me te relativieren. Hoe gek het ook mag lij-

ken, dacht ik, deze missie wil ik volbrengen. Soms moet een mens in dromen geloven.

Na een snel ontbijt was ik deur uit gestapt en hoopte geen van de andere bewoners tegen te komen. ‘Tuuderdetuut’, mopperde ik bij voorbaat. Sommige medebewoners zijn kletskousen en houden je aan de praat. Natuurlijk zijn het allemaal schatten, maar toch. Met mijn zesenzestig jaar ben ik een van de jongsten.

Het mededelingenbord beneden in de hal was leeg. Er is iemand die stelselmatig de briefjes en flyers van het bord weghaalt. Hoewel er regelmatig met elkaar over wordt gesproken, blijft de dader onbekend. Wel houdt hij of zij stug vol. Ook verdwijnen er zo nu en dan kleine dingetjes uit de gezamenlijke ruimte. Of branden in de stalling ineens van alle fietsen de achterlichten.

Terwijl ik de zonnige maartse ochtend in fietste hoorde ik mijn naam roepen. ‘Joehoe, lekker vitamine D tanken?’ Ja hoor, Veronique. Heeft alles in de gaten vanaf haar balkon. Zonder om te kijken stak ik mijn arm de lucht in en zwaaide naar haar. Ze moest eens weten.